

welke iets groter was dan die van de snelste Geallieerde jagers.' De *V-2* was een ca. 14 m lange raket die tot in de stratosfeer opsteeg om op grote afstand verticaal neer te storten in een bepaald doelgebied. 'Bij die *V-2* paste, zou men kunnen zeggen, een atoombom', aldus onze opmerking in deel 7, 'maar op dat gebied had Duitsland nauwelijks vorderingen gemaakt.'

Van goed gecamoufleerde 'skischansjes' bij het Nauw van Calais af werden op 13 juni '44, precies een week dus na *D-Day*, de eerste *V-1*'s naar Londen gedirigeerd – tot 5 september, toen de speciale eenheden aan welke het lanceren van de *V-1*'s was toevertrouwd, uit de streek bij het Nauw van Calais werden teruggetrokken (zij bereikten Nederland benoorden de grote rivieren via Zeeland), waren in totaal negenduizend *V-1*'s op Londen afgezonden. Nadien was de afstand naar de Britse hoofdstad voor de *V-1*'s voorlopig te groot' – niet voor de *V-2*'s. Integendeel: al in '43 had de Duitse militaire leiding bepaald dat als die *V-2*'s eenmaal in serieproductie waren genomen, het lanceren zou plaatsvinden op punten bij de Nederlandse kust. De eerste van die punten waren in '43 vastgesteld, en wel bij Wassenaar en op Walcheren. Bij Wassenaar verhieven zich op 8 september de eerste twee *V-2*'s in de lucht, op Walcheren werden er enkele dagen later zes gelanceerd, maar die tweede locatie werd in verband met het afsnijdingsgevaar en de moeilijke bereikbaarheid verlaten en *V-2*'s werden nadien slechts van boven de grote rivieren gelanceerd.

Ook het lanceren van *V-1*'s werd voortgezet.² De meeste kregen Antwerpen of Luik als doelwit. Op beide steden werden ook talrijke *V-2*'s gericht, meer nog dan op Londen. Naar de Britse hoofdstad werden in totaal vanuit het gebied achter de Zuidhollandse kust 1027 *V-2*'s gelanceerd; daarvan mislukten 79 bij of kort na de start, vielen er 431 in zee of buiten Londen op het platteland en kwamen 517 in Londen terecht.³ Er kwamen in Engeland door de *V-2*'s bijna acht-en-twintig-

¹ Begin '45 kreeg Duitsland de beschikking over *V-1*'s die, van Nederland uit, Zuid-Engeland wel konden bereiken; daarvan werden er in de maand maart een kleine 300 gelanceerd van welke evenwel ca. 200 in de Noordzee neerstortten. ² Een deel van onze gegevens over het lanceren van de *V*-wapens van september '44 af ontleen wij aan een artikel van J. van Vliet in het nummer van juli-augustus '75 van het *Maandorgaan van de Documentatiegroep '40-'45*. ³ Het z.g. *Double Cross-Committee* van de Britse *Intelligence* gaf via *Abwehr*-agenten die zich bereid hadden verklaard, voor Engeland te werken, systematisch de punten van neerkomst der *V-2*'s verkeerd door, zodat bereikt werd dat een groot deel van de gelanceerde *V-2*'s op een verkeerde afstand werd ingesteld.